

генетичне поліпшення роботоздатності може бути підвищене на 10,5% від дійсного середньорічного генетичного прогресу – 0,0019 бала.

Висновок. Таким чином, при використанні методу BLUP у системі генетичної оцінки коней точність добору збільшується, що дає можливість підвищити рівень генетичного прогресу в породах по найменш прогнозованій ознаці – спортивній роботоздатності.

Бібліографічний список

1.Бондаренко О.В. Методика оцінки роботоздатності коней, що використовуються в класичних видах кінного спорту // НТБ № 81 ІТ УААН.-Харків, 2002.-с. 6-11.

2.Arnason T. Genetic studies on conformation and performance of Icelandic toelter horses. IV. Best linear unbiased prediction of ten correlated traits by use of an animal model. Acta Agriculturae Scandinavica,1984, V.34, p.450-462.

3.Arnason T. The selection intensity in Standartbred trotter in Sweden as measured by BLUP animal model index. 48th Annual Meeting of the European Association of Animal Production. 1997, Vienna, Avstria.

4.Arnason T., Van Vleck L.D. Genetic improvement of the horse. -2000.- P.473-497.

5.Sigurdsson A., Hugason K., Arnason T. Breeding strategies and genetic progress in the Icelandic toelter population. 48th Annual Meeting of the European Association of Animal Production, 25-28 August 1997, Vienna, Austria.

6.Misztal I. JAA 2.0 - animal model iteration program for solutions and reliabilities. Upgrade information – DRAFT. 1993.

В статье рассмотрены вопросы использования метода BLUP в системе генетической оценки для дальнейшего совершенствования спортивной работоспособности лошадей верховых пород.

The questions of application of BLUP method in the system of sport horse genetic evaluation to improve riding breeds are discussed in the article

УДК 636.1

ПРОБЛЕМИ КОНЯРСТВА УКРАЇНИ

Д.Т. Віннічук

Інститут агроекології та біотехнології УААН

Н.П. Платонова

Інститут розведення і генетики тварин УААН

У роботі розглянуто актуальні проблеми сучасного конярства України.

конярство, актуальні проблеми, збереження генетичних ресурсів

Після набуття Україною незалежності, у конярстві, як і в інших галузях сільського господарства, відбувся неминучий відхід від державної форми власності. Разом з цим постала проблема проведення цілеспрямованої

селекції і збереження генетичних ресурсів вітчизняних порід коней, які вже не мають певних переваг і можливостей розвиватися як раніше. До основних проблем, які постають перед господарствами, окрім суто економічних, відносяться проблема відсутності доступного неспорідненого генетичного матеріалу кращих жеребців-плідників відповідних порід.

Деякі вітчизняні породи, наприклад українська верхова, гуцульська і новоалександрійський ваговоз, з успіхом конкурують з зарубіжними породами відповідних типів призначення.

Коні української верхової породи відрізняються міцною і щільною конституцією, крупними розмірами, правильним екстер'єром, нарядним типом. Маючи стійкий шестипородний генотиповий комплекс, вони консолідовані за фенотипом орлово-ростопчинської породи, і вигідно відрізняються від представників російської верхової породи за комплексом селекційних ознак, серед яких особливо ціняться крупність, врівноваженість нервової системи, та красиві і продуктивні рухи. Окрім того, вітчизняні традиції вирощування коней і спадково закріплена врівноваженість характеру, роблять їх доброзичливими у відношенні до людини і відданими у роботі, що також високо цінується.

Гуцульська порода, на формування якої суттєво вплинули складні природнокліматичні, фізико-географічні, соціально-економічні фактори, а також умови годівлі, утримання та використання, отримує значне поширення в західному регіоні України.

Такі якості як витривалість, репродуктивна довговічність, висока резистентність, невибагливість до годівлі та умов утримання, формувалися на протязі тривалого часу і генотипово закріплені. На відміну від інших порід гуцульський кінь доживає до глибокої старості – в середньому до 25-28, а іноді й до 30 років і більше. Часто буває що у віці старше 20 років, до якого представники інших порід не доживають або їх уже вибраковуюють, гуцульський кінь ще зберігає здатність до розмноження.

Розведення коней даної породи на території України зосереджено в гірських та передгірських районах Івано-Франківської, Закарпатської, Львівської та Чернівецької областей. Попит на гуцульську породу коней зростає, але поголів'я зосереджено у багатьох фермерських господарствах, і основна проблема, яка постає перед ними – це дефіцит якісних жеребців-плідників саме гуцульської породи.

На жаль, вже багато років відбуваються три основних негативних процеси, які гальмують розвиток усіх напрямів конярства: по перше, це загальне погіршення технологічних умов утримання коней, як внаслідок економічних причин, так і внаслідок значної нестачі кваліфікованих кадрів; по друге, це втрата цінного генофонду вітчизняних порід коней заради спортивних досягнень і по третє, – загальна тенденція до монополізації кращої частини генетичних ресурсів господарствами-власниками. Як наслідок – неможливість проведення достовірної оцінки жеребців-плідників за якістю нащадків.

Таким чином, перед державними установами, які займаються тваринництвом на всіх рівнях: науковому, законодавчому, практичному стоять важливі завдання. Це, по-перше, визначення, упорядкування і розширення мережі суб'єктів племінної справи, які відповідають державним вимогам, 2) аналіз племінних ресурсів порід і як складова цього аналізу – генетична ідентифікація порід, 3) розроблення централізованих селекційних програм для цих порід, видання каталогів і державних книг племінних ресурсів, для вітчизняних коней рисистих порід це вирішить проблему фіксації рекордів, які є і вони суттєві, 4) збереження і поширення використання високоцінного генетичного матеріалу в господарствах України.

З розвитком приватного конярства склалася така ситуація, що породи зарубіжної селекції в Україні знаходяться у більш привілейованому становищі, ніж вітчизняні. До їх послуг зарубіжні банки генетичних ресурсів цих порід.

У сучасних умовах для збереження генофонду вітчизняних порід важливо створити асоціації в межах кожної породи, або порід спорідненого кореня. На перших етапах вказані структури потребують певної державної підтримки, особливо в сфері видавничою діяльності, проведення з'їздів, семінарів, конференцій тощо. Для підготовки фахівців всіх ланок - від конюха і коваля до тренера і зоотехніка-селекціонера доцільно передбачити і створити навчальні програми в профтехучилищах, коледжах, університетах. Порівняно з Росією, в Україні дуже мало видається спеціальної зооветеринарної та кінноспортивної літератури, що не сприяє ефективному втіленню сучасних технологій в практику коневиробництва. Доцільно також відновити давню традицію проведення кінноспортивних змагань та виставок-виводок коней, можливо приурочив їх до міжзаводських випробувань молодняку.

Збереження генофонду більшості видів тварин ґрунтується переважно на створенні банків глибокозамороженої сперми видатних плідників. Для формування вказаного банку вкрай необхідна спеціалізована структура, де б працювали висококваліфіковані фахівці, і яка, наряду з стаціонарними об'єктами, була б обладнана пересувною лабораторією для систематичного поповнення ресурсів стаціонарного банку сперми.

Фактично велика частина поголів'я коней різних порід, часто високої якості, розосереджена і знаходиться на конефермах різних форм власності та при навчальних закладах зооветеринарного профілю. Існує реальна потреба в впорядкуванні інформації про наявне поголів'я у єдиному реєстрі (каталозі, електронній базі даних), що допомогло б у створенні реальних програм збереження генофонду. Економічно ефективним способом збереження цінного генофонду коней є заказний продаж молодняку різних порід в межах держави та на міждержавному рівні.

Сучасні технічні досягнення дають можливість створити не тільки каталоги з фотографічними зображеннями коней, а й зберегти зображення їх руху на різних алюрах, при подоланні перешкод тощо, що є цінним

доповненням до основної зоотехнічної інформації.

Не применшуючи ролі племінних господарств приватної власності, очевидна доцільність збереження існуючих і формування нових державних кінних заводів на засадах сучасних наукових досягнень для збереження кращої частини генофонду коней. При роботі з цим поголів'ям особливого значення набуває генетична ідентифікація тварин на протязі багатьох поколінь як з чисто прикладною, так і з науковою метою.

Щодо стратегії селекції, то слід зробити певні висновки з минулого і сучасного досвіду: недоцільно підпорядковувати всю систему ведення племінної роботи лише спортивним цілям. Лише інтегрована селекція за комплексом ознак може привести до стабільного прогресу порід.

Необхідно також відновити переважне утримання маточного поголів'я та молодняку коней на протязі пасовищного періоду на луках і культурних пасовищах, що сприятиме формуванню міцного, витривалого коня, а також суттєвому скороченню матеріальних та фінансових витрат. Відповідні дослідження та методичні рекомендації наукових установ щодо даної проблеми вже реалізовані в практичних умовах.

Таким чином, необхідно посилити роботу, спрямовану на розвиток конярства на Україні у всіх державних підрозділах, які займаються тваринництвом, пам'ятаючи про те, що вітчизняні породи коней по праву можна назвати національною гордістю нашої держави.

В работе рассмотрены актуальные проблемы современного коневодства Украины.

In the article actual problems of modern horse breeding in Ukraine are considered.

УДК 636.1.082.013

ОЦІНКА ЖЕРЕБЦІВ-ПЛІДНИКІВ ОРЛОВСЬКОЇ РИСИСТОЇ ПОРОДИ ЗА ЯКІСТЮ ПОТОМСТВА

Н.О.Ларіна*

Інститут тваринництва УААН

У статті представлені результати оцінки генотипу жеребців-плідників і вивчені селекційні показники їх випробуваних нащадків. Виявлено істотний вплив батьків на якість отриманого від них потомства. Пропонується використовувати кращих синів від них як продовжувачів ліній.

жеребець-плідник, потомство, роботоздатність, проміри, індекси

Успіх у племінній роботі в значній мірі залежить від правильного добору і широкого використання видатних за потомством плідників, а також від якнайшвидшої апробації новопризначених жеребців. Своєчасна оцінка плідників за якістю потомства є одною з основних ланок племінної роботи.

* Науковий керівник, доктор с.-г., професор Д.А.Волков